

GLASNIK

MAJ 1986, ŠTEVILKA 5, LETO XX

IMP Glasnik izdaja Delavski svet sozda IMP — Industrijska montažna podjetja v 7.500 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Likoarjeva 6, telefon (061) 321-043. Člani odbora za obveščanje sozda IMP so: Anka Brezec, Janez Dolinar, Marjan Gantar, Vladimir Jambor, Lojze Javornik (odgovorni urednik), Jože Kovač (predsednik), Jelka Mayer, Bogdan Sagaj, Majda Slapar, Janez Penca, Dragica Vake (namestnica predsednika) Helga Vovk in Primož Zupančič. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oprošten temeljnega davka od prometa proizvodov.

I. Munih še naprej predsednik sozdovega delavskega sveta

V sredo, 23. aprila se je prvič v novem mandatsnem obdobju sestel novoizvoljeni Sozdov delavskega sveta in se konstituiral. Delegati so za predsednika ponovno izvolili Iztoka Munih iz Livarjeve delovne skupnosti, za podpredsednika pa so izvolili Klimatovega delegata Jožeta Renerja.

Ker v nekaterih delovnih organizacijah še niso imenovali svojih delegatov v komisije in odbore Sozdovega delavskega sveta, je bil sprejet sklep, naj v vseh delovnih organizacijah čim prej imenujejo delegate za Komisijo za planiranje in družbenoekonomske odnose, Komisijo za razvojna in tehnična vprašanja, Komisijo za samoupravljanje in Odbor za obveščanje. V vseh enovitih delovnih organizacijah, tozih in delovnih skupnostih pa morajo imenovati delegate v Svet Počitniške skupnosti.

IMP-jev Glasnik je vaš časopis! Dopisujte!

Posodobiti stroje in povečati delež izvoza

Sozdov delavski svet je na aprilski seji obravnaval in sprejel poročilo generalnega direktorja inž. Franca Kumše o IMP-jevem poslovanju v letu 1985.

Ker je bilo Poslovno poročilo objavljeno že v aprilski številki Glasnika, se je inž. Franc Kumše omejil le na glavne podatke in več pozornosti posvetil nalogam v letošnjem letu. Spomnil je delegate, da je sozd kot celota glavne cilje v letu 1985 presegle — to je celotni prihodek, dohodek, osebne dohodke in še najbolj (za 53 odstotkov) bruto akumulacija. Dosegli smo tudi dobro pokritost uvoza z izvozom. Vse to je dobra osnova za poslovanje vnaprej.

Med tozdi, ki so lani dosegli izredno uspešne poslovne rezultate velja posebej pohvaliti Ikova tozda Avtomatika in Črpalke, Elektromontažo (od novega leta Elektromonter) in Montažo Maribor.

Trije tozdi pa so larsko leto končali z izgubo: Panonijina Kmetijska mehanizacija, Ten-Energetika in Elektrokovinar. Za vse tri smo v IMP-ju združevali denar za kritje izgube in jo tudi pokrili — pri čemer so Panoniji pomagale tudi nekatere pomurske delovne organizacije, saj je bila njena izguba največja. Za vse tri navedene organizacije so bili tudi pripravljeni in sprejeti sanacijski programi, katerih cilj je doseči, da nobena ne bo imela več izgube v letu 1986, je poudaril Kumše.

Obseg naših montažnih del v tujini se je v letu 1985 močno skril. V Iraku je zdaj manj kot 200 naših delavcev, ki izvajajo dela pod težkimi pogoji — odlaganje plačil, manjši konvertibilni delež. Padec naftnih cen je prizadel vse izvoznice nafte. Tako tudi v Alžiriji, Libiji, Kuvajtu in drugih državah, s katerimi je imela Jugoslavija precej stikov, sprejemajo varčevalne pogoje in zaostrujejo plačilne pogoje pri izvajanju investicijskih del.

Cilji v letu 1986. V preteklih letih smo imeli zastoj pri gradnji novih tovar in posodabljanju tehnologije, je dejal Kumše. Za to so bile krive uvozne omejitve, pa tudi dejstvo, da

v IMP-ju nismo združevali dogovorjenega 20-odstotnega deleža amortizacije in poslovnega sklada za skupne naložbe. Mehanizem združevanja za naložbe smo lani uvedli. Tako se je v letu 1985 začela modernizacija livarne v Ivančni gorici. Z modernizacijo bodo zmogljivost livarne povečali le za desetino, zato pa bodo povečali kvaliteto in prešli na nodularno litino. S tem se bodo povečale možnosti izvoza na Zahod, tako da v Livarju pričakujejo podvojitve izvoza.

Kaže, da bo drugo mesto med IMP-jevimi izvozniki prevzela Panonija, je nadaljeval Kumše. Panonija v kooperaciji ali na osnovi licenčnih pogodb oblikuje program sodobnih kmetijskih strojev, ki so zanimivi za evropsko tržišče. V načrtu imajo, da bodo letos 25 odstotkov celotnega prihodka ustvarili z izvozom.

Kumše je delegatom tudi povedal, da je strokovni kolegij na zadnji seji obravnaval nove investicijske načrte. Ugotovili so, da je za začetek del v letu 1986 pripravljena investicija tozda Avtomatika — gradnja nove tovarne regulacijskih elementov za ogrevanje, prežračevanje, klimatske naprave, hišne toplotne postaje in druge namene. Z novostmi, ki jih je Avtomatika ponudila kupcem lani in jih bo še letos, nadomešča drage uvozne elemente. Tudi Ljubljanska banka je obljubila podporo temu načrtu, tako da lahko sredi leta pričakujemo začetek gradnje.

S preselitvijo tozda Avtomatika v nove prostore, bo imel tozid Črpalke možnost za širitev svoje proizvodnje, saj je povpraševanje na trgu veliko. Tozid Itak pa se pripravlja na začetek proizvodnje adsorpcijskih hladilnih agregatov po Carrierjevi tehnologiji v sodelovanju z IMP-Metalom. To je izdelek, ki ga v Evropi nihče ne proizvaja in si v IMP-ju od njega precej obetamo. Spremembe v proi-

zvodnem programu načrtuje tudi Skip, saj se bo v okviru delovne organizacije Iko bolj vključil na področje proizvodnje naprav za energetiko, ker povpraševanja po gradbeni mehanizaciji ni dovolj.

Proizvajalci klimatskih naprav (Klimat, Klima, Tio in Montaža Maribor) usklajujejo svoje razvojne načrte v okviru Skupnosti za klimatizacijo. Kljub občasnim konfliktom zdaj na tem področju nimamo več večjih problemov, saj so usmeritve že dokaj razčiščene, je dejal Kumše in še dodal, da bodo vse organizacije s tega področja letos nabavljale novo, sodobno opremo in dokompletirale proizvodne programe.

Na področju elektroopreme je zastavljen načrt za razmejitvev programa med Tenom in Isom, tako da bo Iso delal le nizkonapetostne naprave, Ten pa srednje in visokonapetostne. Take razmejitve seveda ni mogoče narediti čez noč, zato predvidevajo, da bo povsem razčiščena do konca srednjeročnega obdobja, vendar so prve korake v to smer že naredili. Tak korak je Isov sporazum z ohriškim Emom o sovlaganju v proizvodnjo nizkonapetostnega stikala.

Na področju montaže pa se uveljavlja usmeritev, da je potrebno narediti korak naprej od obrtniškega pristopa — s tem da začnemo prodajati sisteme. Kot je IMP v preteklosti že uspešno ponujal kotlarne na ključ (od projekta do gradnje) je treba usposobiti Inženiring, da bo lahko izvajal tudi druge industrijske objekte. Tako v Črni gori že ponujamo tudi tehnologijo, seveda v povezavi s proizvodnimi organizacijami, ki jo obvladajo, poleg tega pa tudi gradbeno projektiranje in vodenje gradbene izvedbe in seveda tudi kompletne instalacije. Tak kompletan posel smo sposobni ponuditi na manjših in srednjih industrijskih objektih.

Ena glavnih nalog v letu 1986 bo tudi krepitev razvojne dejavnosti.

Nadaljevanje na 3. strani

Zbor interne banke: Posojila Skipu, Tenu in Panoniji

V torek, 6. maja je imel prvo sejo novo izvoljeni Zbor Interne banke, ki se je konstituiral in ponovno izvolil za predsednika Leopolda Fakina iz delovne organizacije Dvigalo. Delegati so izvolili tudi druge organe Zbora: Predsednik Poslovnega odbora je Ivan Batagelj iz Montaze Koper, njegov namestnik je Leopold Fakin, imenovali pa so tudi novo sestavo Kreditnega odbora.

Sicer so delegati na prvi seji Zbora Interne banke obravnavali poročilo Poslovnega odbora, odobrili pa so tudi tri sanacijska posojila iz združenih rezervnih sredstev: Skipu, Tenu-Energetiki in Panoniji — vsakemu po 30 milijonov. Glede obrestne mere so sprejeli sklep, da bodo za vsa posojila iz združenih rezervnih sredstev zaračunali polovico splošne obrestne mere.

Skipu je Zbor Interne banke odobril dolgoročni kredit na osnovi predsanacijskega programa, da bi izpeljali delno preusmeritve proizvodnje. Skipu pomagajo tudi Ikovi tozdi, ki so v ta namen združili 60 milijonov dinarjev brezobrestnega posojila.

Tenu Energetiki so odobrili posojilo za uresničitev razvojne naloge — razvoj in uvajanje srednjepapetostnega ločilnega stikala. Zbor je sprejel pogojen sklep: Ten bo lahko koristil posojila, ko mu bo tudi Ljubljanska banka odobrila inovacijski kredit, za katerega so že pred časom zaprosili. O Tenu še to: Pri pregledu likvidnostne situacije so ugotovili, da kljub zelo dobri poslovni bilanci v prvem kvartalu ta delovna organizacija še ni rešila svojih finančnih problemov, saj ima še vedno neugodno strukturo virov.

Posojilo Panoniji Kmetijski mehanizaciji pomeni realizacijo

pogojnega sklepa, ki je bil sprejet že lansko jesen. Na Zboru so poudarili, da je s tem sozd IMP izpolnil vse finančne obveznosti, ki jih je sprejel v okviru Panonijinega sanacijskega programa.

Sprejemanje novih obrestnih mer pa je postalo že kar stalna točka na organih Interne banke, ki svoje obrestne mere usklajuje z obrestmi poslovnih bank. Ker se obrestne mere tako pogosto spreminjajo, je Zbor pooblastil Poslovni odbor, da to tekoče opravlja. Tisti, ki so na osnovi Zisovih napovedi pričakovali nižje obrestne mere, so se motili, kajti zaradi rastoče inflacije so se obrestni spet zvišale. Večja novost je uvedba depozitov nad 24 mesecev, za katere bodo tudi najvišje obresti — doslej so bili najdaljši depoziti nad 12 mesecev.

Poslovni odbor pa je med drugim sprejel nekaj ukrepov za objektivnejši pregled finančnega stanja v IMP-ju. Od tozdvov in enovitih delovnih organizacij zahteva tudi podatke o denarju, ki ga ti planirajo zunaj IMP-ja. Podatke je treba pošiljati o stanju vsakega 10. in 25. v mesecu kot doslej — poleg tega pa še stanje konec meseca, da bi lahko te podatke primerjali s poslovnimi bilanci.

L. J.

Osebni dohodki po novem

Maja smo v IMP-ju prvič prejeli osebne dohodke po novem sistemu — seveda samo v tistih delovnih organizacijah, ki so pristopile k Samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Sozdova Komisija za izvedbo referenduma je ugotovila, da so ta sporazum sprejeli v enajstih IMP-jevih delovnih organizacijah in so torej izpolnjeni pogoji, da začne veljati. Slabšo usodo je doživel Samoupravni sporazum o skupnih osnovah za ugotavljanje uspešnosti delavcev, ki ga še ni sprejelo zadostno število delovnih organizacij, da bi stopil v veljavo. Podrobnejše podatke lahko preberete v poročilih Komisije, ki ju objavljamo na 2. strani.

L. J.

Ponekod ponovni zbori o Temeljih plana

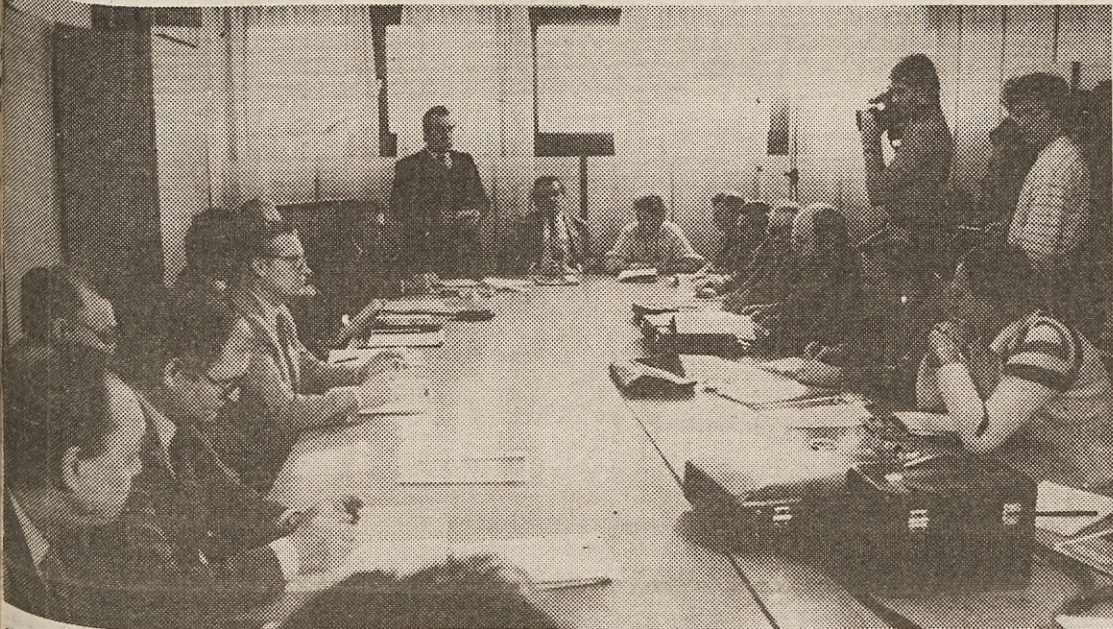
Sozdov delavski svet je na aprilski seji sprejel sklep, naj v tistih delovnih organizacijah in tozidih, ki Skupnih temeljev srednjeročnega plana sozda IMP za obdobje 1986-1990 še niso sprejeli, ponovno skliče zbere delavcev.

Marsikdo se je že spraševal, kako se bo v IMP-ju nadaljevalo oblikovanje srednjeročnih planov. Odgovor je bil podan na zadnji seji Sozdovega delavskega sveta.

Skupni temelji plana sozda IMP za obdobje 1986-1990 so tista osnova, ki jo potrebujemo za nadaljnje delo. Njihov predlog je bil objavljen kot priloga lani v oktobrskem Glasniku. Večina tozdvov in delovnih organizacij je Skupne temelje na zborih tudi sprejela v predlaganem besedilu. Le v Projektivnem biroju je zbor delavcev glasoval proti sprejemu Skupnih temeljev, v OV-ju pa so Skupne temelje sprejeli s pogoji, medtem ko so Ikovi tozdi poleg Skupnih temeljev sprejeli še dopolnitve, kar pa tudi ni možno, ker so drugi tozdi sprejeli predloženo besedilo.

Zato je Sozdov delavski svet sprejel sklep, naj v vseh naštetih delovnih organizacijah in tozidih odločanje o Skupnih temeljih na zborih delavcev ponovijo. V delovni organizaciji PMI pa Skupnih temeljev na zborih delavcev sploh še niso obravnavali, zato je Sozdov delavski svet pozval to delovno organizacijo, naj izpelje obravnavo temeljnega Sozdovega planskega akta.

Skupni temelji sozdovega plana bodo veljavno sprejeti, če bo skupno s ponovnim glasovanjem zanje glasovalo dve tretjini vseh IMP-jevih delavcev, je na seji Delavskega sveta pojasnil pomočnik sozdovega generalnega direktorja Tone Maroit.

Predstavitvev PMI-jevih komunalnih programov

V petek, 18. aprila, so v PMI-ju organizirali zanimivo predstavitev svojih programov, ki posegajo na področje komunalnega urejanja — to je popraviljanje in obnavljanje vodovodov, racionalnejša gradnja plinilne mreže in daljinskega ogrevanja, varčevanje z energijo ter priprava pitne vode in čiščenje odplak. Z vsem tem so seznanili predsejdnike izvršnih svetov mesta Maribor in nekaterih mariborskih občin in predstavnike mariborskih komunalnih skupnosti in delovnih organizacij. Največ pozornosti so pritegnili načrti mariborske Montaze za skupno naložbo s Sebo, zanimive pa so tudi nekatere druge novosti iz Montazinega in Elektrokovinarjevega programa, ki jih podrobneje predstavljamo na 4. in 5. strani. Vsekakor so takšna srečanja koristna, saj tako seznanjamo možne naročnike in tudi širšo javnost s svojimi dosežki in razvojnimi načrti. PMI-jeva predstavitev je tudi doživela precejšen odmev v sredstvih obveščanja. Na sliki: PMI-jev glavni direktor Rajko Orešnik je pozdravil goste, ki so se zbrali v prostorih mariborske Montaze. (Foto: L.

Poročila referendurnskih komisij

Na podlagi sklepa 6. redne seje delavskega sveta SOZDA IMP z dne 21. 6. 1985 daje komisija za izvedbo referenduma delavskemu svetu SOZD IMP

POROČILO

O IZIDU REFERENDUMA ZA:

— samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo

Delavski svet SOZD IMP je na svoji 6. redni seji dne 21. 6. 1985 razpisal referendum o predlogu Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje čistega dohodka, imenoval komisijo za izvedbo referenduma na ravni SOZD.

Referendumi v vseh TOZD, DS in EDO bi se morali izvesti do 04. 11. 85, vendar še do danes niso bili izvedeni v DO Klima Celje, v DO LIVAR in DO IKO. V DO LIVAR bodo imeli referendume 18. 04. 1986.

Do sedaj je bil sporazum sprejet v 11-ih delovnih organizacijah. Samoupravni sporazum ni bil sprejet v DO ELEKTROMONTER, DO TIO in IB.

Iz točke 6. sklepa delavskega sveta o razpisu referenduma izhaja, da je odločitev na referendumu sprejeta, če zanjo glasuje večina tistih, ki imajo pravico do glasovanja v vsaki TOZD oz. DS v najmanj 6-ih delovnih organizacijah.

V času po razpisu referenduma pa sta se reorganizirali DO PROMONT in DO EMOND. Tako so iz DO PROMONT sedaj nastale 3 EDO, iz DO EMOND pa 5 EDO.

V SOZD IMP je sedaj 16 DO in je odločitev na referendumu sprejeta, če zanjo glasuje večina tistih, ki imajo pravico do glasovanja v vsaki TOZD oz. DS v najmanj 9-ih DO.

Referendumi so bili izvedeni v času od 04. 11. 85 do 17. 03. 86. Na referendumih so odločali tudi delavci, ki so začasno razporejeni na delo v tujino in sicer DE IRAK in DE ALŽIR.

V TOZD ALCHROM so posebej glasovali za samoupravni sporazum in posebej za Metodologijo, čeprav je Metodologija sestavni del sporazuma. Prav tako so glasovali tudi v DS SOZD in IB.

V TOZD ALCHROM in DS SOZD to ni vplivalo na izid glasovanja, ker sta bila oba akta sprejeta.

V IB pa Metodologija ni bila sprejeta in bo tako potrebno referendum ponoviti.

Na podlagi izidov referendurnov, ugotovljenih iz zapisnikov oz. poročil komisij za izvedbo referendurnov v TOZD, DS, in EDO, komisija za izvedbo referenduma na ravni SOZD

UGOTAVLJA IN RAZGLAŠA IZID REFERENDUMA

za samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo

1. Samoupravni sporazum je bil sprejet v DO:

1. OV — na referendumu dne 19. 12. 85
2. KM — na referendumu dne 19. 11. 85
3. MK — na referendumu dne 27. in 28. 2. 86
4. PMI — na referendumu dne 23. 12. 85
5. KLIMANT — na referendumu dne 31. 10. 85
6. PANONIJA — na referendumu dne 17. 03. 86
7. TEN — na referendumu dne 26. 12. 85
8. TELEKOM — na referendumu dne 25. 11. 85
9. DVIGALO — na referendumu dne 11. 11. 85
10. ISO — na referendumu dne 14. 11. 85
11. IZIP — na referendumu dne 19. 12. 85, 20. 12. 85, 26. 12. 85 in 10. 2. 86.

Samoupravni sporazum je bil sprejet v DS SOZD 27. 11. 1985

Podrobnejši izidi referendurnov po posameznih TOZD, DS in EDO so razvidni iz tabele, ki je sestavni del tega poročila.

2. Na podlagi navedenega komisija za izvedbo referenduma SOZD IMP ugotavlja, da so bili referendumi izvedeni zakonito, ter da je Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo veljavno sprejet. Samoupravni sporazum velja v tistih DO, ki so ga sprejele.

3. Zapisniki oz. poročila za izvedbo referendurnov v TOZD, DS in EDO se arhivirajo v pravni službi SOZD IMP Ljubljana, Titova 37.

4. To poročilo se vroči delavskemu svetu SOZD ter objavi v IMP Glasniku.

Komisija za izvedbo referenduma:

ILA ZUPANČIČ — predsednik
STANE MAURI — namestnik predsednika
GOJKO USENIK — član
PRIMOŽ ZUPANČIČ — namestnik člana
ANDREJ PLAHUTNIK — član
FRANC KLOPČIČ — namestnik člana

Na podlagi sklepa 6. redne seje delavskega sveta SOZD IMP z dne 21. 06. 1985 daje komisija za izvedbo referenduma delavskemu svetu SOZD IMP

POROČILO

O IZIDU REFERENDUMA ZA:

— Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje uspešnosti dela delavcev.

Delavski svet SOZD IMP je na svoji 6. redni seji dne 21. 06. 1985 razpisal referendum o predlogu samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje uspešnosti dela delavcev ter hkrati imenoval komisijo za izvedbo referenduma na ravni SOZD.

Referendumi v vseh tozd, DS in EDO bi se morali izvesti do 04. 11. 1985, vendar še do danes niso bili izvedeni v DO KLIMA Celje, v DO LIVAR Ivančna Gorica, v DO IKO Ljubljana, v DO OV Ljubljana, v DO KM Ljubljana in v tozd ALCHROM Ruše.

Do sedaj je bil sporazum sprejet v 8 delovnih organizacijah. SaS ni bil sprejet v DO ELEKTROMONTER Ljubljana in DO TIO Idrija.

Iz 6. točke sklepa delavskega sveta o razpisu referenduma izhaja, da je odločitev na referendumu sprejeta, če zanjo glasuje večina tistih, ki imajo pravico do glasovanja v vsaki tozd oz. DS v najmanj šestih delovnih organizacijah.

V času po razpisu referenduma pa sta se reorganizirali DO PROMONT in DO EMOND. Tako so iz DO PROMONT sedaj nastale 3 EDO, iz DO EMOND pa 5 EDO.

V SOZD IMP je sedaj 16 DO in je odločitev na referendumu sprejeta, če zanjo glasuje večina tistih, ki imajo pravico do glasovanja v vsaki tozd oz. DS v najmanj devetih DO.

Podrobnejši izidi referendurnov po posameznih tozd, DS in EDO so razvidni iz tabele, ki je sestavni del tega poročila.

Referendumi so bili izvedeni v času od 04. 11. 1985 do 17. 03. 1986. Na referendumih so odločali tudi delavci, ki so začasno razporejeni na delo v tujino in sicer DE IRAK in DE ALŽIR.

V DO IZIP SaS ni bil sprejet v TOZD ALCHROM, tako sporazum v tej DO ni bil sprejet.

Na podlagi izidov referendurnov, ugotovljenih iz zapisnikov oz. poročil komisij za izvedbo referendurnov v tozd, DS in EDO, komisija za izvedbo referenduma na ravni SOZD

UGOTAVLJA IN RAZGLAŠA IZID REFERENDUMA

za SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SKUPNIH OSNOVAH IN MERILIH ZA UGOTAVLJANJE USPEŠNOSTI DELA DELAVCEV.

Samoupravni sporazum je bil sprejet v DO:

1. MONTAŽA Koper — na referendumu dne 27. in 28. 02. 1986
2. PMI Maribor — na referendumu dne 23. 12. 1985
3. KLIMAT Ljubljana — na referendumu dne 31. 10. 1985
4. PANONIJA Murska Sobota — na referendumu dne 17. 03. 1986
5. TEN Ljubljana — na referendumu dne 26. 12. 1985
6. TELEKOM Ljubljana — na referendumu dne 25. 11. 1985
7. DVIGALO Ljubljana — na referendumu dne 11. 11. 1985
8. ISO Slovenske Konjice — na referendumu dne 14. 11. 1985

V delovni skupnosti SOZD IMP je bil SaS sprejet dne 27. 11. 1985, v delovni skupnosti Interne banke IMP pa tudi 27. 11. 1985.

Na podlagi navedenega komisija za izvedbo referenduma SOZD IMP ugotavlja, da so bili referendumi izvedeni zakonito, ter da samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje uspešnosti dela delavcev **ŠE NI SPREJET**.

Zapisniki oz. poročila komisij za izvedbo referendurnov v tozd, DS in EDO se arhivirajo v pravni službi SOZD IMP Ljubljana, Titova 37.

To poročilo se vroči delavskemu svetu SOZD IMP ter objavi v IMP Glasniku.

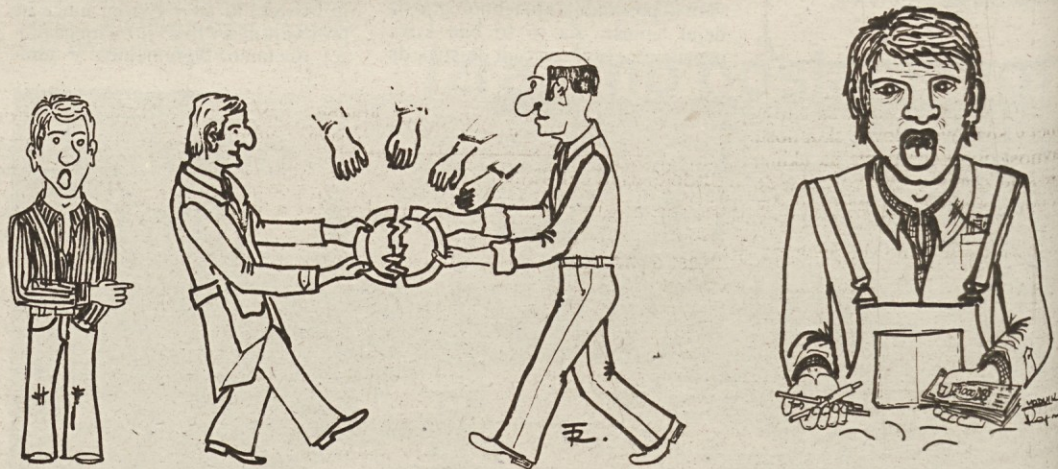
KOMISIJA ZA IZVEDBO REFERENDUMA SOZD IMP:

ILA ZUPANČIČ, predsednik
STANE MAURI, namestnik preds.
GOJKO USENIK, član
PRIMOŽ ZUPANČIČ, nam. člana
ANDREJ PLAHUTNIK, član
FRANC KLOPČIČ, nam. član

Karikaturistov pogled

Mi in naše plače

Osebni dohodki ali plače so vedno priljubljena tema pogovorov. Tudi naš karikaturnistični tandem Vodnik-Repnik osebne dohodke in naš odnos do plače (zaslužene ali ne) pogosto obravnava. Za priložnost, ko mnogi v IMP-ju prvič preštevamo na nov način obračunano plačilo, smo zbrali nekaj njihovih humoristično-karikaturističnih pogledov na to temo.

Hudič je, če ne dobi vsak svojega koritka!

Krivica! Le poglejte, koliko gorim, pa me tako slabo plačajo!

Tudi to bomo doživeli, ko bomo zares uresničili geslo: Vsakemu po njegovi zaslugi!

Jaz pa že nočem tekmovati z drugimi. Skromnost je lepa čednost in tudi manj utrudljiva od dela.

»Kakšno plačo pa ti pričakuješ od novega sistema?«
»Takšno kot direktor, vendar, saj oba enako rada papcava in pupcava!«

Kaj prinaša novi sistem OD?

Nekaterim nova imena za isto delo

Često smo v kaki godlji pri samoupravnem sporazumevanju... Zdaj na primer pri osnutkih za delitev čistega dohodka, osebne dohodke. S to zadevo se ukvarjamo že nad eno leto. Od nekdaj nas opozarjajo na roke, pa to ne vžige in razprava se podaljšuje, raje bolj mrtvo kot živo. Zdaj določeni termin do srede aprila 1986 je pa že kar ultimat, če hočemo maja kaj bolje preštevati dinarčke, vredne, kakor za koga.

Zbori manjših skupin po tozdih, DO itd. dokazujejo, da tudi ta oblika ni imela pravega učinka. Ure se je debatiralo, ob glasovanju je bilo: kdo za? ni bilo dviga rok; kdo proti? roke so ostale ob telesu. Vprašanje vzdržali? se pa skoraj več ne postavlja.

Ljudje so se vračali k strojem s precej megle in pojmovanjem, kaj so sploh obravnavali in še bolj, koliko sklenili in s tem kaj spremenili v svojem samoupravnem odločanju. In še naprej bodo nejasnosti, kajti v štirinajstih dneh v aprilu bodo morali mojstri in komisije (?) določiti, koliko je kdo vreden. No, tako se govori o načinu ocenjevanja. Saj morda ne bo slabo, a to se bo kmalu videlo.

Denar je adut, ki ga vsakdo želi čim več, pa bo morda tale beležka strokovno mimo udarila, za razmišljanje pa bo kar dovolj, kako bodo to dolgoobravnano temo osebne dohodke speljali po čisto realnih kriterijih nagrajevanja po delu in ne po delovnem mestu.

Ta drugi način »vrednotenja« je namreč še vedno v premoči, čeprav vidimo, da mnoge kaj slabo spodbuja k delu: Plačo po določilih vendar mora dobiti, delovne zasluge so pa vzporedna stvar.

Leto razprav bi se moralo primerno zaključiti, a kaže da bo ostalo neke na pol poti. V prihodnje bodo še teme, morda bolj zakotne, vzpodbudne, koristne pa... Vsa lahko razmišlja.

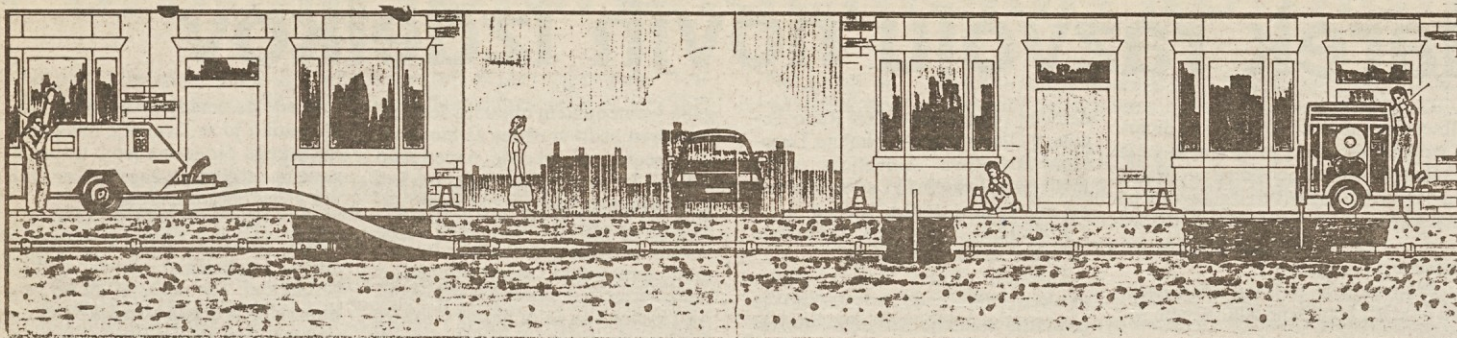
Da pa bo zaključek maratonske obravnave višine osebne dohodke bolj zanimiv, so za tiste, ki so bili nekaj strugarji, brusilci, livarji itd. iznašli nova imena: strugar je po novem strojni obdelovalec kovin, brusilec verjetno enako, livar, itd. pa bo (?) oblikovalec kovin.

Če je tako, bomo potrebovali kar precej časa, da bomo povedali naziv svojega poklica, sekunde pa bodo šle. Verjetno se med pogovorom ne bo tako hitro odpravilo s to novo dolžino poklica kot pri individualnem poslovodnem organu, ki smo ga iz praktičnosti vrnili nazaj — direktor.

Torej še vedno kaj kujemo, čeprav ni jasno, kaj nam te novotarje prinašajo, pomembno je morda, da nekaj le počnemo, tudi okrog imen, pa če boš krop ali voda.

Namen tega zapisa je, da pridejo v zgodovino poleg naporov za delitev po delu tudi inovacijski napor pri kovanju novih imen za stara dela.

FRANC KLOPČIČ

Prikaz, kako deluje P.I.M. — stroj za zamenjavo cevodov brez kopanja jarkov.

Zdravilo za vodni šok

Mariborska Montaža se je odločila za sodelovanje z avstrijsko firmo Seba pri sanacijah vodovodov. Način sodelovanja je skupna naložba (sodeluje tudi Elektrotehna), s katero bo Montaža pridobila potrebno opremo. Tu je najprej merilna oprema za iskanje lukenj v vodovodnih ceveh, pa tudi oprema za učinkovit način zamenjave litoželeznih ter salonitnih oziroma betonskih cevi. Avstrijci bodo tudi Montažine strokovnjake usposobili za delo s temi napravami in obljubljajo, da jih bodo vključili v dela na območju Avstrije in sploh Zahodne Evrope. Ob tem se seveda marsikdo sprašuje, kakšna firma je Seba in kakšno tehnologijo ima.

Firma Seba Messtechnik ima sedež v Celovcu. Ustanovil jo je pred dvajsetimi leti gospod Helmut Schandl kot družinsko firmo, v kateri sta bila na začetku le dva zaposlena — on in žena. Danes je v njegovem podjetju 60 zaposlenih. Toda Seba je mnogo močnejša firma, kot bi lahko skleпали po številu njenih zaposlenih, saj je udeležena še v osmih mešanih družbah Avstrije, ZRN, Franciji, Španiji in Italiji. Pogovarjajo pa se tudi o ustanovitvi mešane družbe v Združenih državah. Na pobudo Schandla so lani v Avstriji ustanovili združenje sedmih firm (v njem so banka, razni proizvajalci armature, cevi in podobno — ter projektanti), ki skupaj rešujejo problematiko vodovodov. V teh firmah je skupno čez 10.000 zaposlenih, predsednik pa je g. Schandl kot pobudnik te povezave.

način vodne oskrbe sanacija vodovodnega omrežja.

Seveda že dolgo obstajajo načini, kako poiskati mesto, kjer iz vodovodne cevi uhaja voda. Toda stara prisluškovalna metoda ni niti hitra niti dovolj zanesljiva, še zlasti ne v mestnem okolju, kjer cestni promet s svojimi šumi otežuje iskanje napake. Tako je Seba dosegla leta 1976 precejšen uspeh, ko so razvili povsem novo metodo, po kateri zaprejo del mreže in merijo pretok vode v takšnem zaprtem krogu. Če jim naprave pokažejo, da voda nekje uhaja, začno ožiti območje meritev, dokler ne pridejo do približnega mesta luknje v cevovodu. Natančno ga določijo s prisluškovanjem, toda ne po klasični metodi, pač pa uporabljajo dva senzorja in ugotavljajo časovno razliko pri registraciji šuma, iz katere izračunajo, kje pušča vodovod.

omejena, toda 150 metrov je v praksi običajno povsem dovolj. Ta sistem namerava uporabljati tudi mariborska Montaža.

2. Sama Seba pa razvija tudi sistem horizontalnega vrtanja.

V Montaži so za skupno naložbo v sanacijo vodovodov pripravili precizen elaborat, v katerem so med drugim navedeni naslednji podatki:

● Po podatku iz leta 1982 v Sloveniji porabimo približno 250 milijonov kubičnih metrov pitne vode letno in če imajo vodovodi povprečno 30 odstotne izgube, to pomeni, da odteče vsako leto — nazaj v zemljo kar 80 milijonov kubičnih metrov vode. Če bi zadržali polovico te izgubljene vode, bi je bilo prav toliko, kot naj bi jo priteklo iz načrtovanega črpališča na Sorškem polju. To črpališče pa naj bi po grobi oceni stalo 1,8 milijarde dinarjev.

● Za črpanje vode je seveda potrebna električna energija, ki je nekoristno porabljena, če voda uhaja. Pri 30 odstotnih izgubah porabijo slovenski vodovodi 33 milijonov kilovatnih ur električne energije letno samo za črpanje tiste vode, ki nato spet uide iz mreže.

● Pri tako velikih količinah izgubljene vode, bi dosegli tudi znatne prihranke pri obrabi opreme (črpalke) in pripravi vode, če bi črpali le toliko vode, kot je porabniki potrebujejo.

● Praksa kaže, da se stroški sana-

cije vodovoda po Sebini metodi (meritev, projektiranje del in zamenjava poškodovanih cevi), povprečno s prihranjeno vodo in manjšo porabo elektrike že v približno letu dni.

Zadnje čase se tudi pri nas krepi zavest o nujnosti varovanja okolja, pa tudi spoznanje, koliko škode je bilo v preteklosti že narejene. Načrti mariborske Montaže za delo pri sanaciji vodovodov dajejo perspektivno rešitev za oskrbo s pitno vodo, ki zares postaja vse težji problem v večini slovenskih in jugoslovanskih mest. Predstavniki IMP-ja in Sebe so se že tudi pogovarjali s predstavniki Slovenske gospodarske zbornice, ki so podprli njihove zamisli. Po drugi strani pa si Montaža tudi obeta odločene gospodarske učinke od oljubljene sodelovanja s Sebo v Avstriji in drugih zahodnoevropskih državah.

L. J.

Merilna naprava, ki omogoča varčevanje

Ker lahko v sistemih ogrevanja, prezračevanja in klimatizacije, pa tudi v različnih tehnoloških procesih z optimalno regulacijo prihranimo mnogo energije, so v PMI-ju ustanovili poseben oddelek, ki lahko naročniku izdelava predloge za racionalnejšo rabo energije.

Poleg znanja so za takšno nalogo potrebne tudi merilne naprave. Mariborska Montaža je še posebej ponosna na nedavno kupljeni ultrazvočni merilec pretokov in energije tekočin. To je zelo draga naprava — stala je okrog 30 milijonov dinarjev — ki jo kot edini svetovni proizvajalec izdeluje firma Controltron iz ZDA. Zato pa ta naprava, kot je povedal vodja Montažinega oddelka za meritve, regulacije in reklamacije inž. Janez Janko, na enostaven način in zelo točno izmeri podatke o pretoku in energiji tekočine v cevi pri nemotenem obratovanju. Tako torej dobimo sliko, kaj se v določenih napravah dogaja med obratovanjem, kar je trdna osnova za optimizacijo njenega delovanja.

jenje torej pride v poštev tudi v različnih industrijskih panogah ter drugih vejah.

V mariborski Montaži so že dokazali, da se stroški meritev in ureguliranja zelo hitro povrnejo. V stanovanjskih blokih na Ptujtu so s pravilno ureditvijo ogrevanja zmanjšali porabo energije za 40 odstotkov. Vse meritve, ki so jih opravili doslej, so pokazale večja ali manjša odstopanja od projektiranih vrednosti pretokov — to pa z drugimi besedami pomeni neekonomično delovanje.

Saj vemo, kako gre: Če na primer klimatska naprava zaradi nepravilne ureditve nastane v prostoru ne ustvarja zahtevane mikroklimo, uporabnik pač poveča temperaturo pretočne vode. To pa pomeni večjo porabo energije. Da dosežemo najkrajšo možno porabo, je treba narediti dvoje:

1.) Pravilno nastaviti pretok.

2.) Pravilno nastaviti avtomatsko oziroma regulacijo pretoka.

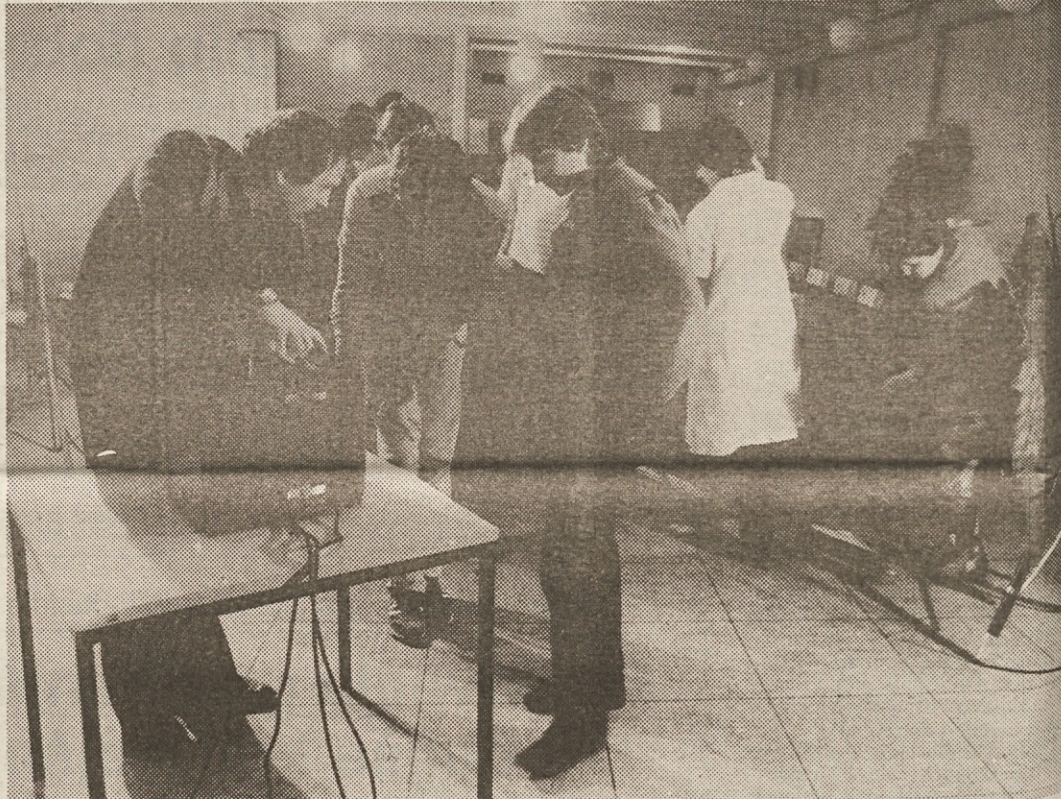
Merilna naprava pa je potrebna, da dobimo podatke za pravilno nastavitve. V Montaži sprašujemo: »Zakaj trošiti več toplote energije, kot je potrebno?« in svetujemo: »Optimizirajte, kar še ni optimizirano v področju porabe toplotne energije.

Z ultrazvočnim merilcem je možno meriti pretoke najrazličnejših tekočin od vode, nafte, bencina, kislina, lugov, vina, sadnih sokov in tekočih plinov pa do fekalij. Tako mer-

1.) Pravilno nastaviti pretok.

2.) Pravilno nastaviti avtomatsko oziroma regulacijo pretoka.

Merilna naprava pa je potrebna, da dobimo podatke za pravilno nastavitve. V Montaži sprašujemo: »Zakaj trošiti več toplote energije, kot je potrebno?« in svetujemo: »Optimizirajte, kar še ni optimizirano v področju porabe toplotne energije.

Demonstracija ultrazvočnega merilca pretokov in energijskih vrednosti tekočin.

Naprave, ki lovijo toploto

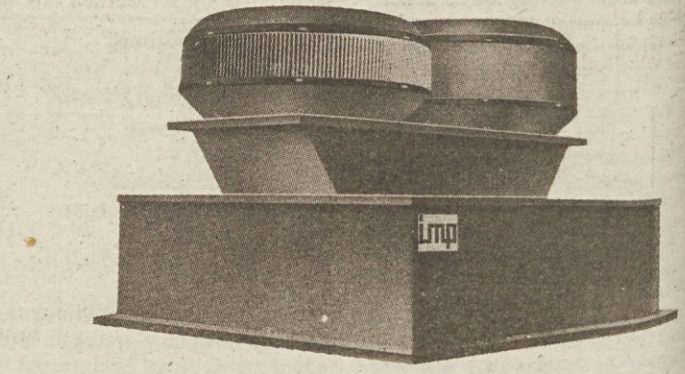
Mariborska Montaža že nekaj let proizvaja strešne in zidne naprave za izkoriščanje energije iz odpadnega zraka in plinov. Na ta način lahko dosega precejšnjo prihranke, saj je možno uloviti tudi 80 in več odstotkov energije, ki bi sicer brez koristi ušla v okolico.

sorske postaje v mariborski Metalni. Metalna ima dva kompresorja, ki dajeta toliko odpadne

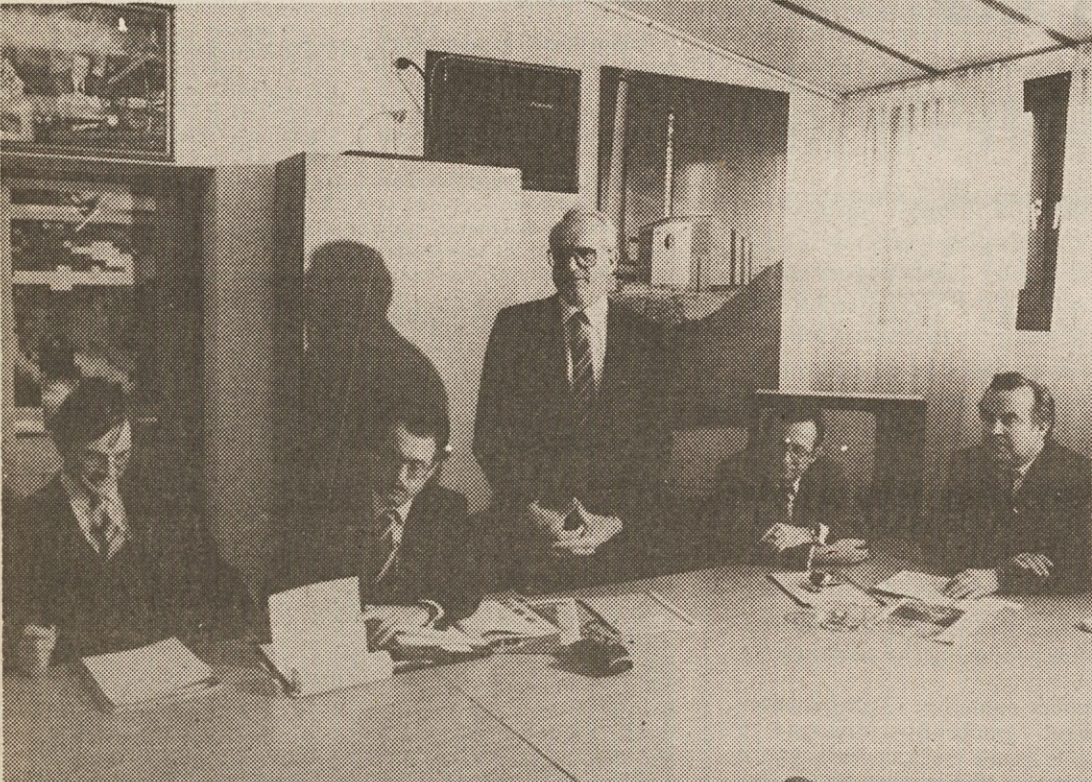
toplote, da bo moč prestreženo koristno uporabljene energije megavat.

Prve tovrstne naprave so vgradili kar v svoje prostore na Špelinovi ulici. Na tem kompleksu so v zadnjih letih najprej zgradili 700 kv. metrov dodatnih pisarniških prostorov, nato halo s 1.000 kv. metri in prav zdaj se pripravljajo na gradnjo nove hale z 2.000 kv. metri. Kotlarne pa ves ta čas niso širili — in že na začetku je kotel delal s polno zmogljivostjo. Vse novozgrajene prostore namreč ogrevajo s toploto odpadnega zraka.

Drug večji kompleks, ki so ga projektirali in ga izvajajo Mariborčani pa je sistem za izkoriščanje odpadne energije iz kompre-

Strešna regenerativna toplozračna naprava.

Sebin direktor gospod Helmut Schandl je opisal delovanje te naglo razvijajoče se firme.

Avtomobil s Sebinimi merilnimi napravami.

Tipizirane toplotne podpostaje

V mariborski Montaži so razvili nekaj tipov toplotnih podpostaj za stanovanjske in industrijske objekte. Prepričani so, da imajo tipizirane toplotne podpostaje precejšnje prednosti od starega načina, ko je projektant projektiral vsako toplotno podpostajo posebej. S tipizacijo je projektiranje enostavnejše, prav tako montaža, elementi so poenoteni, kar pomeni lažje vzdrževanje, hitrejši servis in krajše dobavne roke. V montaži pa so naredili že naslednji korak, saj so razvili tudi manjše prevozne kotlovnice, s katerimi je mogoče reševati probleme na objektu, kjer je energija potrebna le določen čas ali če odpove običajna energetska oskrba.

Pa še to

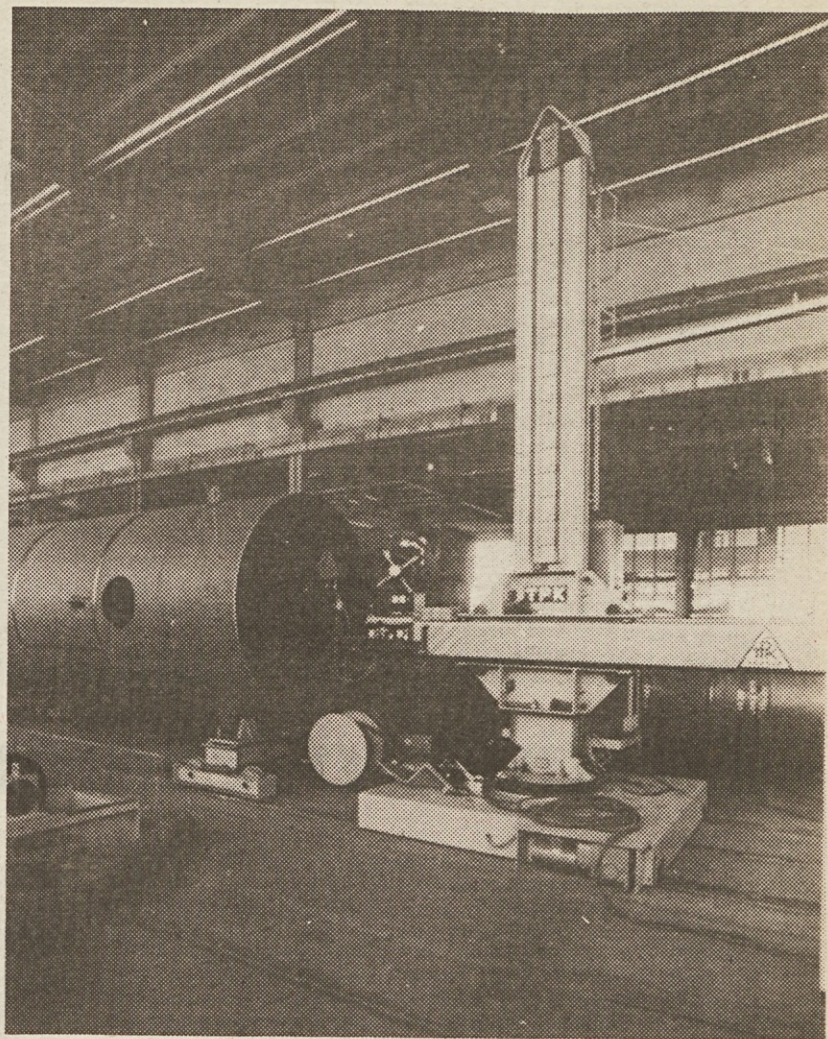
Vse za lep vtis

V Mariborski Montaži so se za obisk mariborskih politikov in vodilnih delavcev komunalnih organizacij in sisov res dobro pripravili. Poleg tega, da so gostom dali mape z gradivi, jim pripravili uvodne obrazložitve, razkazali proizvodnjo in jih nazadnje pogostili, so tudi pomili prizidek in sploh uredili okolico. Slika na desni je dokaz, da so za ta visoki obisk pometli pred svojim pragom — v dobesednem pomenu besede.

Pogled v Elektrokovinarjevo proizvodno halo priča, da je tozd dobro založen z delom.

Avtomatski stroj za varjenje.

Elektrokovinar: Plan precej presegajo

Elektrokovinar je v letošnjem prvem četrtletju dosegel lep rezultat in dokazal, da je bila izguba po zaključnem računu (znašala je 28,8 milijona dinarjev) res le prehodnega značaja. Letos v prvem kvartalu so zastavljene cilje celo močno presegli.

V prvih treh mesecih je Elektrokovinar dosegel 283,5 milijona dinarjev celotnega prihodka (65 odst. več kot lani) in s tem presegel plan za en odstotek. Da so prislužili ta celotni prihodek, so porabili 168,4 milijona dinarjev, kar je 6 odstotke manj od planirane vsote. Tako ni čudno, da je indeks dohodka močno porasel: imeli so ga 115,1 milijona dinarjev (14 odst. nad planom in 142 odst. več kot lani), Elektrokovinarjev čisti dohodek pa je bil 85,5 milijona dinarjev (15 odst. nad planom in 163 odst. več kot lani), medtem ko jim je po plačilu osebnih dohodkov in vseh obveznosti iz dohodka ostalo 25,3 milijona dinarjev, kar za 503 odstotke. Ostanek čistega dohodka so razdelili tako, da so v poslovni sklad vložili 15,2 milijona dinarjev, v sklad skupne porabe 9 milijonov in za stanovanjski del sklada skupne porabe milijon dinarjev. Povejmo še to, da so Elektrokovinarjevi delavci v prvih treh mesecih zaslužili povprečno 61.160 dinarjev, kar je 88 odstotkov več kot lani v tem obdobju.

V Elektrokovinarju so lani podrobno analizirali poslovne rezultate in ugotovili, kje so šibke točke poslovanja. Eko je imel izgubo že konec tretjega kvartala in napeli so vse sile, da bi do konca leta izplavali iz rdečih števil. Toda čeprav so v zadnjem trimesečju močno povečali realizacijo, niso uspeli. Glavni vzrok je bil v tem, da so jim porabljena sredstva naraščala kar precej hitreje od celotnega prihodka (njihov delež v fakturirani realizaciji se je od tretjega kvartala do konca leta povečal z 79 na 84 odstotkov).

Podrobnejši pregled porabljenih sredstev pa je pokazal, da direktni stroški za porabljeni material niso tako problematični, saj je njihov delež približno enak kot v mariborski Montaži. Zato pa je imel Elektrokovinar bistveno višje posredne stroške, poleg tega pa še stroške investicijskega vzdrževanja (preselitev in montaža strojev) ter stroške za plačilo obresti (kar 26 odst. vseh porabljenih sredstev v letu 1985).

Posledica teh problemov je bila izguba po zaključnem računu, od katere je nekaj nad 9 milijonov Elektrokovinar pokril iz lastnega rezervnega sklada, ostanek pa Montaža s preusmeritvijo sredstev za republiški in občinski rezervni sklad.

Čeprav je Elektrokovinar zaključil lansko poslovno leto brez akumulacije, je vendarle obračunal vso zakonsko predpisano amortizacijo in revaloriziral zaloge. Med letom so tudi uspeli izboljšati finančno stanje, tako da so povečali poslovni sklad, pridobili dolgoročne kredite za osnovna in obratna sredstva ter omejili zaloge, ki so bile lani povprečno le za 26 odst. nad povprečjem leta 1984.

So pa v Elektrokovinarju lani naredili še marsikaj drugega. Predvsem so tovarno posodobili z novo opremo

s kreditom za inovacijsko nalogo. Da bi stroje bolje izkoristili, so uvedli v proizvodni dve izmeni, s čimer so tudi izboljšali delovne razmere in povečali varnost pri delu. Pomemben uspeh je tudi zaposlitev novih kadrov z višjo in visoko izobrazbo. Obenem so zaostri odgovornost do dela in izboljšali delovno in tehnološko disciplino ter tako povečali kvaliteto izdelkov.

Pregled proizvodnje pa kaže, da v Elektrokovinarju lani niso uresničili usmeritve, da bodo od enostavnih posod prehajali k vse bolj zahtevnim delom. Obseg izdelanih naprav za tehnologijo vode je lani celo nekoliko upadel. (Lani je Elektrokovinar s področja tehnologije vode končal naslednje objekte: Kel Ljubljana, Sladkogorska 1. del, Iskra Teze Trbovlje, Čistilna naprava Jub v Dolu.

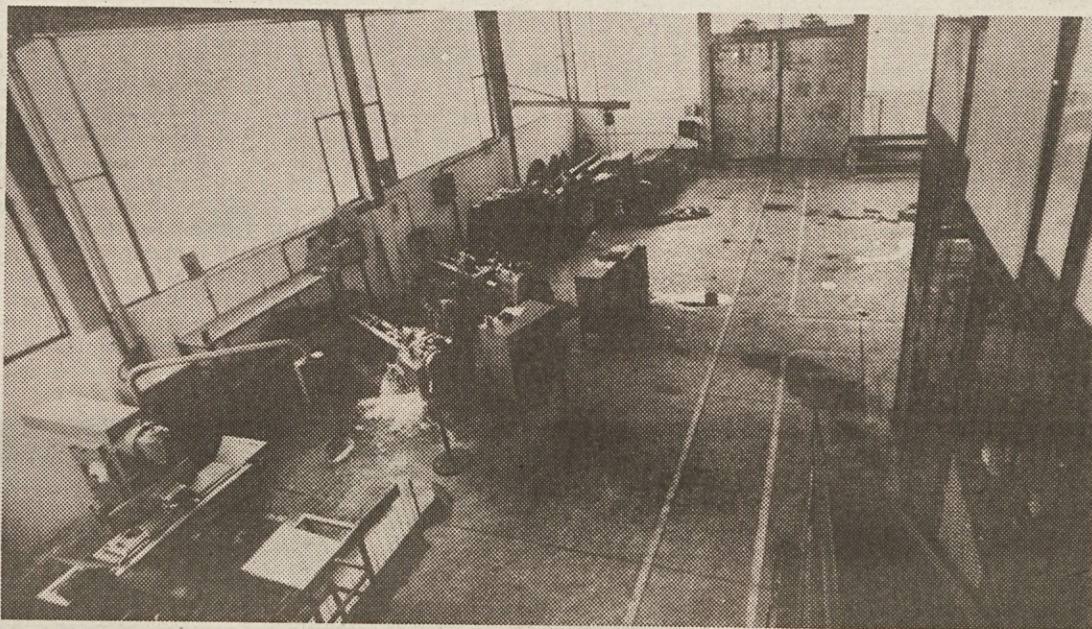
V oceni problemov so zato podčrtali, da je prodaja pridobila premalo naročil za izdelke s področja tehnologije vode, po drugi strani pa tudi IMP-jev razvojni oddelek precej zamuja z nekaterimi razvojnimi nalogami za tozd Elektrokovinar. Tako so tudi med naloge za letošnje leto napisali, da je treba v tozdu Inženirski biroji zaposliti ustrezne kadre za prodajo Elektrokovinarjevega vodnega programa, prav tako pa je treba okrepi razvojni oddelek, da bo lahko hitro končal nujne naloge.

Inženirski biro so danes za prodajo vodnega programa že bolje usposobljeni, je povedal Elektrokovinarjev direktor inž. Karl Leskovar, tako da pričakuje, da bo v letu 1986 dosežen premik v prid zahtevnejšim izdelkom. Cilj je postavljen dokaj visoko, saj Elektrokovinar načrtuje 1,8 milijarde celotnega prihodka, 800 milijonov naj bi ga ustvarili z montažno dejavnostjo — od česar naj bi 60 odst. znašale naprave za kemično in biološko čiščenje ter pravo pitne in industrijske vode. Ti plani temeljijo na nekaterih večjih objektih, za katere se pogovarjajo, pa tudi na novih izdelkih, ki jih bodo uvedli v proizvodnjo — zlasti kontejnerske biološke čistilne naprave (ki jim je posvečen poseben članek).

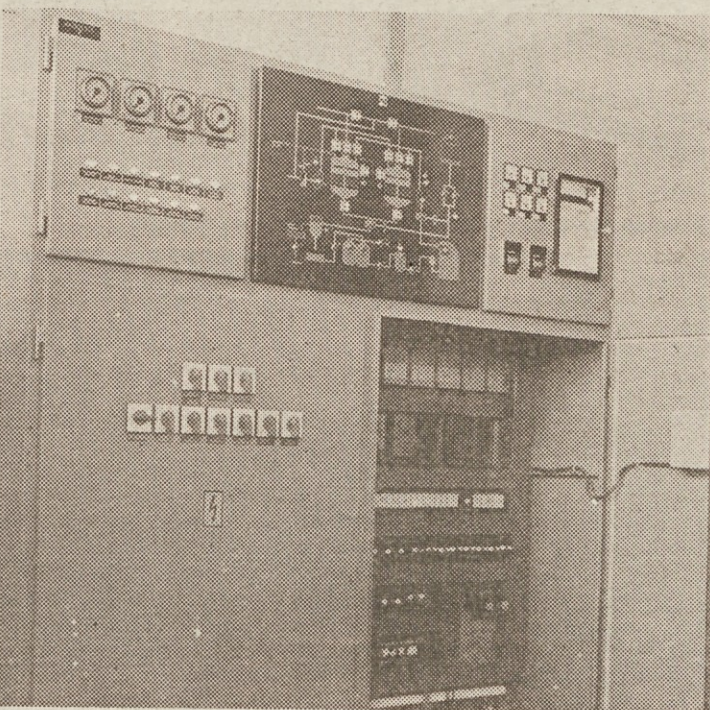
Elektrokovinarjeva montažna dejavnost trenutno posluje brez večjih problemov, vendar v skrcenem obsegu. Še predlani so imeli okrog 90 elektromonterjev na začetku leta pa je njihovo število padlo na 78. Konec lanskega leta je Elektrokovinar navezal stike z Elektromontažo in kot pravi Karl Leskovar, z njo odlično sodeluje. Elektromontaža je čez zimo vzela na svoje objekte 18 do 20 Elektrokovinarjevih monterjev in tako. Ptujčanom pomagala pretolči suhe mesece. Trenutno pa ima Elektrokovinar za svoje elektromonterje dela dovolj, celo nekoliko preveč, tako da računajo število monterjev spet nekoliko povečati — do 85. Čez nekdanji obseg pa ne nameravajo iti, Pač pa se Elektrokovinar usmerja

v zahtevnejše naloge — to je v montažo in razvoj sistemov. Tako skupaj z mariborsko Montažo izvajajo računalniško vodenje vseh energetskih medijev (para, plin, voda, zrak) v mariborskem Tamu po zasnovi, ki jo je naredil Inštitut Jožef Stefan. Skupaj z mariborsko Montažo delajo še na celi vrsti drugih objektov (npr. plinske postaje v Pomurju, tovarni Boris Kidrič in Swati v Mariboru), kjer Elektrokovinar izvaja elektroinstalacije, Montaža pa strojne instalacije.

LOJZE JAVORNIK

Pogled v novi prizidek, kjer so zdaj združeni vsi obdelovalni stroji.

Komandna omara v domžalski Tosami, kjer so Projektiva Maribor, Montaža Maribor in Elektrokovinar postavili linijo za nanos mavca na poviže.

Avtomatski stroj za avtogeno rezanje. Na sliki fotooptična glava, ki sledi risbi na načrtu.

Boljši stroji, boljše delo

V Elektrokovinarju so posebej ponosni in zadovoljni, ker so nabavili in namestili stroje, ki so jih predvideli v sanacijskem programu za posodobitev opreme. Že bežen pogled v Ekovo delavnico daje povsem drugačen vtis kot prej. V delavnici ni več tistega oglušujočega nabijanja, saj nova oprema omogoča drugačno tehnologijo in boljše, pa tudi bolj zdravo delo.

Poglejmo Elektrokovinarjeve novosti:

- Avtomat za varjenje zunanjih in notranjih zvarov.

- Stroj za avtogeno obrezovanje podnic pri posodah.

Temu stroju gre zasluga, da podnici ni treba več nabijati, saj je avtogeno obrezovanje tako natančno in pravilno, da podnico enostavno privarijo.

- Avtomatski stroj za razrez materiala. Stroj ima optično glavo, ki avtomatsko sledi načrtu, medtem ko lahko štirje avtogeni rezalniki hkrati razrezujejo štiri kose kovine v enaki obliki. S tem strojem je delo seveda mnogo hitreje in tudi mnogo bolj natančno, kot bi lahko delali ročno.

- Sami pa so skonstruirali avtomat za varjenje hidroforov.

V Elektrokovinarju so tudi naredili prizidek k proizvodni hali, kamor so prestavili obdelovalne stroje. Tako imajo vse obdelovalne stroje združene v enem prostoru, v večji hali pa imajo razrez in druge delovne operacije. S tem so v obdelovalnici ustvarili boljše in varnejše delovne razmere.

Novo čistilne naprave

Elektrokovinar je pripravljen na proizvodnjo kontejnerske biološke čistilne naprave. Pripravljena je delavniška dokumentacija za proizvodnjo, pripravljeni pa so tudi perspektivi za pridobivanje naročil.

Kontejnerska čistilna naprava je sestavljiva, tako da lahko čisti od 50 do 1.000 enot. Primerna je za manjša naselja, za industrijske in kmetijske objekte, še zlasti pa za turistične objekte — hotele, motele in kampe.

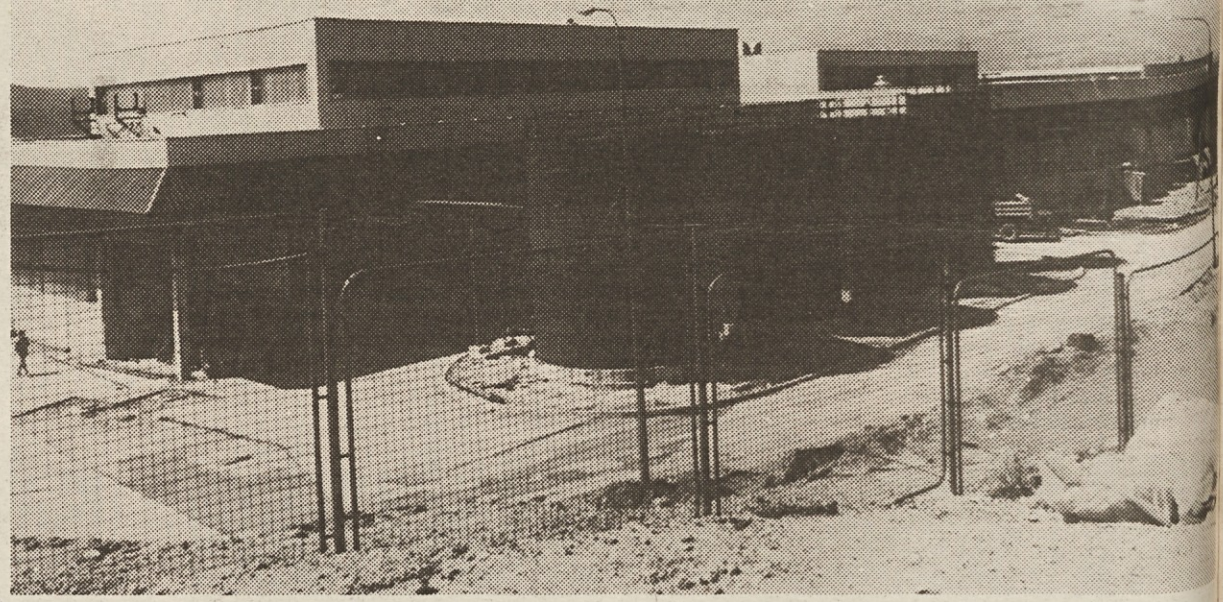
S tem izdelkom se Elektrokovinar vključuje v rastočo ekološko zavest, zato pričakuje, da naročil ne bo manjkalo. Za primer: Samo v Podravju načrtujejo gradnjo šestnajstih čistilnih naprav. Kontejnerska čistilna naprava pa je najhitrejša in tudi najcenejša rešitev za manjše in srednje biološke čistilne naprave.

Inženirski biroji so že navezali stike z nekaterimi potencialnimi naročniki na Štajerskem, preverjajo pa tudi možnost za izvoz takšnih naprav. Preko Marketin-

gove predstavniške mreže pa bo Elektrokovinar prodajal kontejnerske biološke čistilne naprave tudi v drugih republikah, zato so že organizirali seminar za predstavnike, na katerem so jih seznanili s to zanimivo novostjo.

Kontejnerske biološke čistilne naprave ponujajo v desetih tipičnih velikostih, tako da lahko zmogljivost sistema prilagodijo naročnikovi potrebam. Naprava je sestavljena iz naslednjih delov:

- 1.) Črpalni del. Tu sta dve potopni črpalni, ki črpata odplake. Upravljanje je lahko avtomatsko ali ročno.
- 2.) Sledi mehanska čiščenje.
- 3.) Naslednja faza čiščenja je z vpihovanjem zraka.
- 4.) Končna faza čiščenja pa so usedalniki.

Za Riviero izvajamo tudi tehnološke inštalacije

Črnogorska Riviera — tovarna mil v Kotoru gradi svoj novi objekt v 9 kilometrov oddaljenih Radanovičih na Grbaljskem polju. Iz Kotora, ki je registriran kot svetovni kulturni spomenik in je pod zaščito Unesca, se mora izseliti vsa industrija in bo zato svojo proizvodnjo preselila na novo lokacijo v Radanovičih tudi 60 let stara Riviera. Novi objekt bo v 1. fazi namenjen proizvodnji higiensko kozmetičnih izdelkov — mil, tekočih in praških detergentov, celotnemu asortimentu kozmetike za široko potrošnje, proizvodnji maščobnih kislin in glicerina vseh kvalitete do nitroglicerina. To bo edina tovarna v Jugoslaviji z najmodernejšo tehnologijo hidrogenacije. Načrtujejo še 2. fazo, ki bo namenjena proizvodnji praških detergentov z novo tehnologijo.

Na gradbišču 1. faze nove Rivierine tovarne dela tudi IMP: mariborska Montaža, Projektiva, ruški Alchrom, ptujski Eko, ter Tehnomont in Ten iz Ljubljane.

Prek našega titogradskega predstavništva je IMP vzpostavil prve stike z investitorjem leta 1983. Za vzpostavitev teh stikov pa imajo največ zaslug vodja predstavništva v Titogradu Čiro Vušanović ter France Kržaj in Drago Ambrož iz Inženirinja v Ljubljani, ki so naredili dober vtis na investitorja in se dobro lotili pridobivanja posla. Avgusta 1984 je IMP z investitorjem Riviero Kotor sklenil osnovno pogodbo.

Septembra 1985 je IMP začel z montažnimi deli na Rivierinem gradbišču. Alchrom, Eko in Ten pa so se lotili proizvodnje tehnološke opreme, ki je bila v glavnem nared do lanskega junija.

Ta začetek montažnih del pa pomeni že kasnitev, ki so ji botrovale zamude gradbenicev. IMP je z investitorjem sklenil aneks — torej nadaljevanje k osnovni pogodbi za montažo tehnološke opreme, ki jo za investitorja dobavlja italijanska firma Mazzoni. Ta del montaže je prevzela Montaža Maribor.

Investitor je IMP-ju zaupal tudi del projektiranja tehnologije (Projektivni biro Maribor), za katero je delno sam dal osnovne tehnološke podloge, delno pa je IMP pritegnil k sodelovanju tehnologa iz mariborskega Zlatoroga. S tem je tehnološka skupina IMP-jevega oddelka Inženirinja, ki ga vodi Vlado Novak, na-

pravila pomemben korak v vključevanju IMP-jeve tehnologije.

Pri koordinaciji tehnologije z investitorjem je veliko pripomogel kot kemijski tehnolog Ciril Stros, vodja ponudbe iz oddelka za tehnologijo. S svojim strokovnim delom si je IMP pridobil veliko investitorjevo zaupanje.

Za nemoten potek del ima veliko zaslug vodja izvedbe iz tehnološkega oddelka Inženirinja Radko Černič, ki je zasnoval pravilni pristop k izvedbi. Da je to res, so potrdili tudi vodilni ljudje iz firme Mazzoni, ki so decembra lani, ko so se prišli v Titogradsko banko pogovarjali o kreditiranju 2. faze gradnje Riviere, hvalili kvaliteto vseh IMP-jevih del. S tem se je po Črni gori tako razširil dober glas o IMP-jevem strokovnem delu in njegovi dobri organiziranosti, da se na črnogorskem območju IMP-ju že odpirajo novi posli. Tako se tehnološki oddelek Inženirinja dogovarja o gradnji Zičnice iz Kotora na Sveti Ivan v starem delu Kotora, ki jo bo sofinanciral Unesco, pa o gradnji čistilne naprave po najnovejših tehnologijah za mesto Kotor, Tivat in Industrijsko cono.

Ko sem se o delu na Rivierinem gradbišču pogovarjala z vodjem montaže iz mariborske Montaže Stanetom Lemplom, mi je povedal, da na tem objektu vgrajujejo tehnološke in strojne instalacije, Mazzonijevu opremo in našo. Tako zahtevno tehnologijo, kot je v Rivieri, vgrajujejo zdaj prvič. Sicer so podobna dela opravljali doslej v farmacevtski industriji, v kemični pa nekaj manj.

Tu zdaj delajo po italijanskih shematskih prikazih. Sprva so imeli nekaj težav zaradi pomanjkljivih italijanskih načrtov. Ko je italijanski strokovnjak pregledal IMP-jevo delo, nanj ni imel večjih pripomb.

Na gradbišču je bilo od IMP-ja iz Montaže Maribor povprečno 20 monterjev; vodja montaže iz tega tozda je Stane Lempl, vodilni monter pa Vlado Žirovnik. Alchrom je imel na gradbišču 8 monterjev, (vodja montaže Franc Kotnik), Eko pa 20, (vodja montaže Jože Lamberger). Monterji, ki se vozijo na gradbišče iz 10 kilometrov oddaljenega Tivta, delajo na gradbišču vsak dan od 7. do 17. ure, medtem ko v soboto do 15. ob nedeljah pa do 13. ure. V hotelu Mimoza v Tivtu zajtrkujejo in večerjajo.

Na gradbišču monterji nimajo pitne vode in ne sanitarij. Za garderobo imajo dva kontejnerja, pa 6 barak za skladišča.

Pri svojem delu pa so imeli tudi težave, saj jih je pestilo pogosto deževje ter hude burje. Problem je bil z dobavo italijanskih materialov zaradi neusklajenih dobav.

Povejmo še nekaj o investitorju, o katerem je dal podatke Tripo Schubert, direktor investicijskega sektorja, ki mi je razgnil celo zgodovino Riviere.

Začeli so jo graditi leta 1923. S proizvodnjo pa je začela leta 1926. To je prva tovarna industrijske proizvodnje v Črni gori. Trije razlogi so, da so zgradili tovarno mil prav v Katorskem zalivu:

- 1.) Ker je bila surovinska baza na območju Dalmacije in otokov, kjer je bilo zelo razvito oljarstvo — olivno olje pa so kot surovino uporabljali v proizvodnji mila.
- 2.) Ker je bil najcenejši transport surovin in opreme gotovih izdelkov po morju na lesenih ladjah in lesenih jadrnicah.
- 3.) Ker so imele tropine — to je proizvod, ki je ostal od stiskanja oliv, podobno kalorično moč kot rjavi

premog, so jih uporabljali za kurjenje kotlov oziroma za proizvodnjo vodne pare za tehnologijo.

Riviera je do leta 1950 izdelovala pralna in toaletna mila, glicerini, loščila za čevlje, paste za parket, parfumerijo in kozmetiko. V tem letu je začela proizvajati jedilno olje, leta 1960 pa praškaste in tekoče detergente. Od 1971 do 1976 so rekonstruirali tovarno ter s tem rešili problem proizvodnje toaletnega mila s kontinuiranim postopkom. Zgradili so novo toplamo za proizvodnjo vodne pare na tekoče gorivo, obrat za tehnologijo kozmetike. Začeli so proizvajati aerosol preparate. Modernizirali so tehnologijo za proizvodnjo praških in tekočih detergentov.

Po potresu, ki je bil v Črni gori aprila 1979, so začeli projektirati novo tovarno na novi lokaciji v bližini letališča Tivat.

Zdaj pa preidimo k novi tovari! Tovarna ima 13.500 kvadratnih metrov pokritih prostorov z vsemi spremljajočimi infrastrukturnimi objekti. Predračunska vrednost te investicije je približno 1,3 milijarde dinarjev, od tega so gradbena dela 560 milijonov dinarjev. Gradnjo financirajo predvsem iz sredstev sklada za sanacijo ob potresu poškodovanih objektov, s krediti izvajalcev del, s tujimi krediti, s kreditom Poslovne banke Kotor in z lastnimi sredstvi.

Glavni izvajalec gradbenih del je beograjski Napred s svojim koopearantom, izvajalec obrtniških del, del in instalacij je Unioninvest Sarajevo. IMP je izdelal del opreme in jo tudi montiral. Vrednost njegovih del z osnovno pogodbo in aneksi znaša za 1. fazo gradnje približno 500 milijonov dinarjev. IMP-jevci pa so poleg domače montirali tudi tujo opremo.

Poleg IMP-ja so vključeni v strojni del projekta zagrebški Pastor, Iskra Avtomatika Ljubljana, Olga Meglič Ptuj, visoko regalno skladišče s transportno opremo je montiral in dobavil IBL Ljubljana.

Tujo procesno opremo dobavlja Rivierin dolgoletni partner Mazzoni iz Milana, s katerim ta tovarna sodeluje od leta 1960.

V novi tovari bo montirana najmodernejša oprema za rafiniranje in hidrolizo maščob, za destilacijo maščob, za destilacijo maščobnih kislin, za hidrogenacijo maščob, za prečiščevanje, uparjanje in destilacijo glicerina, za kontinualno miljenje maščobnih kislin, za sušenje mil ter delovanje pralnih in toaletnih mil.

Na osnovi tehnološkega projekta za proizvodnjo higiensko kozmetičnih izdelkov, parfumerije, tekočih sredstev za pranje in čiščenje, ki so ga izdelali Rivierini delavci, je Projektiva Maribor izdelala strojne projekte, elektro projekte pa Slovenija Projekt iz Ljubljane.

Najsodobnejša tehnologija bo v novi tovari pripomogla k visoki kvaliteti izdelkov, k potrebni higieni delovnega mesta, k solidnim delovnim pogojem ter k večji produktivnosti dela.

Posebno dobro bo poskrbljeno v okviru celotnega kompleksa za transportne poti, predvsem pakiranja, skladiščenja.

Omogočen bo tak transport materiala in končnih izdelkov, ki bo potekal po najkrajši poti, poskrbljeno bo za dobro zaščito izdelkov ob čim manjšem angažiranju delovne sile.

V novi tovari bodo, kot predvidevajo ob novem fleksibilnejšem postrojenju, proizvedli v prvem letu 6000 ton maščobnih kislin, 2000 ton stearina, 750 ton glicerina, 4500 ton toaletnih mil, 2000 ton pralnih mil ter velike količine tekočih sredstev za pranje in čiščenje ter higiensko kozmetičnih izdelkov.

V prvem letu bo v novi tovari zaposlenih 350 delavcev. Zaradi sodobne tehnologije in avtomatizacije proizvodnega procesa se bo bistveno spremenila kvalifikacijska struktura delavcev.

Riviera se je doslej glede na premajhne zmogljivosti orientirala na

gravitacijska območja ter na prvo skrbno centrov.

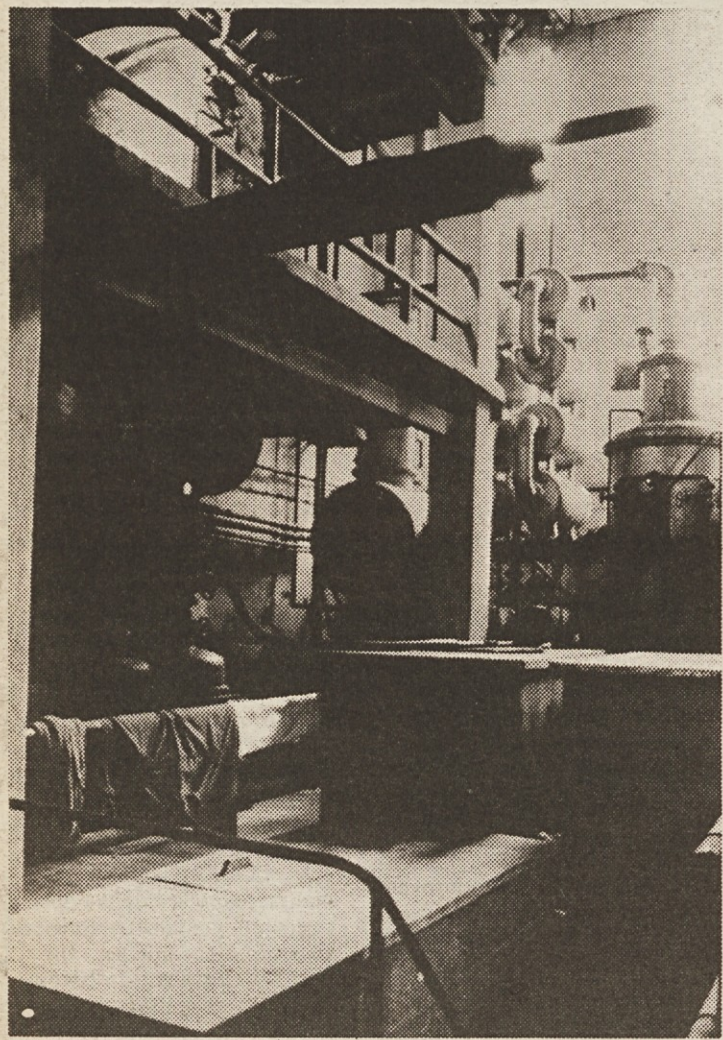
Od leta 1984 Riviera precej pozornosti namenja izvoznim aranžmajem, od tega največ izvaža v Sovjetsko zvezo, na Madžarsko, letos pa je sklenila izvozne pogodbe z Bolgarijo, Albanijo in ZDA.

Tako bo tudi v bodoče Rivierini poudarek na izvozu, ki ga bodo sodobni tehnološki in z dobro kvaliteto izdelkov laže uresničili.

V zvezi z omenjeno novogradnjo pa je Tripo Schubert povedal, da se pri gradnji prisotni vsi tisti problemi, ki nasploh spremljajo gradnjo v naši državi — to sta kvaliteta izdelave in rok gradnje. Ker se je Riviera odločila, da bo sama nadzorovala gradnjo — je tako problem kvalitete zmanjšan na minimum, medtem ko na gradnjo ni mogla vplivati in tako so gradnjo v devetmesečni zamudi.

Pričakujejo, da bodo gradbeno-obrtniška dela zaključena do konca letošnjega aprila. Glede na to, da so začeli z montažo opreme v zadnjem letu leta, pričakujejo, da bodo začeli s poskusno proizvodnjo vseh tehnoloških celotah, do leta septembra. »Zaključek dela na objektu in začetek redne proizvodnje v novi tovari pade v leto,« dejal Tripo Schubert, »ko Riviera praznuje 60-letnico svojega obstoja« tako da bo nova tovarna pomenila najlepše darilo za delavce, ki so dolgo delali v težkih pogojih na stari lokaciji.

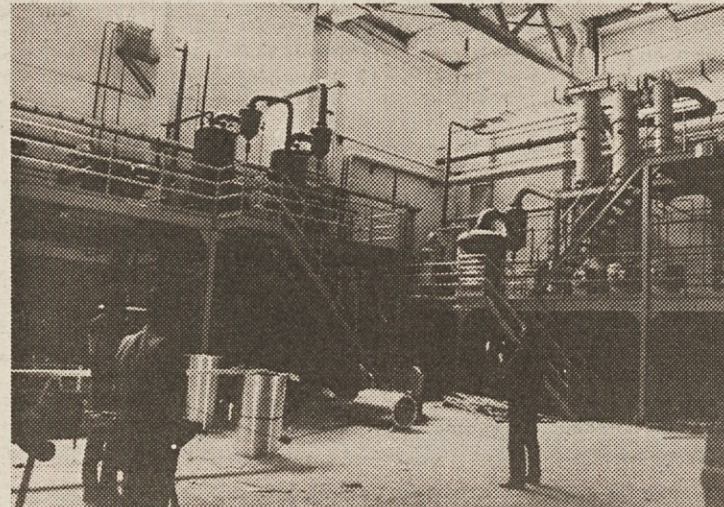
Ko smo lčitirali proizvodnjo domače opreme, smo iskali takega izvajalca, ki bi s svojo kvaliteto, rokoma izdelave in z organizacijo dela zanesljivo izvedla vemo realizacijo zamisljene tehnologije. Zdaj lahko s polno odgovornostjo rečemo, da smo to dobili z angažiranjem firme IMP. Upamo, da bomo na koncu, ko bodo instalacije začele delovati, dokazali tudi načrtovano kvaliteto izdelkov.
MARIJA PRINČIČ

Postrojenje za uparjanje vode v stari Rivieri.

Skupina monterjev iz mariborske Montaže na objektu.

Destilacija glicerina v novozgrajeni tovari.

Ideal Standard

oprema za kopalnice
 enoročne in dvoročne pipe
 banje
 sanitarna keramika

prodaja in konsignacija
IMP MARKETING, Titova 48,
 61000 Ljubljana, tel. 061/319-644

